

ZOSTAJEMY UNIWERSYTETEM!

_Ewa Sapeńko

Data 25 lutego 2013 r. powinna zostać utrwalona przez wszystkich kronikarzy Uniwersytetu Zielonogórskiego i Zielonej Góry jako jedna z najważniejszych dat dla Uniwersytetu Zielonogórskiego. Tego dnia Wydział Nauk Biologicznych Uniwersytetu Zielonogórskiego uzyskał prawo do doktoryzowania w dyscyplinie *ochrona środowiska*, uzyskując tym samym ostatnie, brakujące uprawnienie do tego, aby Uniwersytet Zielonogórski utrzymał status uniwersytetu tzw. bezprzymiotnikowego. To od powołania Uniwersytetu Zielonogórskiego w 2001 r., najważniejszy dzień w historii naszej uczelni.

Ponadto, na tym samym posiedzeniu Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, Wydziałowi Inżynierii Lądowej i Środowiska UZ przyznano prawo do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego z *budownictwa*.

Ochrona środowiska to już piętnaste uprawnienie do doktoryzowania na Uniwersytecie Zielonogórskim. I choć Ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym* mówi, że wyraz „uniwersytet” może być używany w nazwie uczelni, której jednostki organizacyjne posiadają uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora co najmniej w **DZIEŚCIU DYSCYPLINACH**, to jednak uprawnienia te muszą być w ściśle określonych dziedzinach nauki:

- 1) **HUMANISTYCZNYCH**, prawnych, ekonomicznych lub teologicznych (w tym zakresie UZ posiada uprawnienia do doktoryzowania z: *filozofii, literaturoznawstwa, pedagogiki, historii*);
- 2) **MATEMATYCZNYCH, fizycznych, nauk o Ziemi lub technicznych** (w tym zakresie UZ posiada uprawnienia do doktoryzowania z: *astronomii, automatyki i robotyki, budowy i eksploatacji maszyn, budownictwa, elektrotechniki, fizyki, informatyki, inżynierii środowiska, matematyki*);
- 3) **BIOLOGICZNYCH**, medycznych, chemicznych, farmaceutycznych, rolniczych lub weterynaryjnych (w tym zakresie UZ posiada uprawnienia do doktoryzowania z: *biologii, ochrony środowiska*).

Budownictwo to piąte uprawnienie Uniwersytetu Zielonogórskiego do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Dotychczas UZ posiadał takie uprawnienia z *elektrotechniki* (uzyskane w 2001 r.), *historii* (uzyskane w 2001 r.) i *matematyki* (uzyskane w 2002 r.). Po dziesięciu latach przerwy, w listopadzie 2012 r. prawo do habilitacji uzyskała *astronomia*, a dziś z satysfakcją możemy poinformować o uprawnieniach do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego dla *budownictwa*.

Dlatego takie ważne było uzyskanie uprawnienie do doktoryzowania właśnie z *ochrony środowiska*

Uniwersytet Zielonogórski powstając w 2001 r. spełniał wszystkie wymogi do tego, aby wejść do elity polskich uczelni - uniwersytetów klasycznych. Posiadaliśmy wtedy 12 uprawnień do doktoryzowania i 3 prawa do nadawania stopnia doktora habilitowanego. Jednak nowa ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym* z 27 lipca 2005 r. wprowadziła zmiany. Znalazł się w niej zapis, że wszystkie uczelnie, któ-

re nie będą posiadały minimum 10 uprawnień do doktoryzowania, ale po minimum dwa w pięciu ściśle określonych dyscyplinach, zostaną tzw. uniwersytetami „przymiotnikowymi” (np. Uniwersytet Humanistyczny czy Techniczny). Na uzupełnienie ewentualnych braków ustawodawca dał uniwersytetom czas do końca 2012 r. Kilku uczelniom w kraju, m.in. Uniwersytetowi Zielonogórskiemu, zabrakło właśnie tych ściśle określonych uprawnień (UZ nie posiadał uprawnień w dwóch dziedzinach: naukach przyrodniczych i naukach prawno-ekonomicznych). Stworzył się swoisty paradoks: powinniśmy mieć 10 uprawnień, mieliśmy 12, a brakowało nam 4. I o ile w tamtym czasie mogliśmy myśleć o uprawnieniach z nauk prawno-ekonomicznych (mieliśmy zarządzanie, a w planach uruchomienie kształcenia na ekonomii), to z nauk przyrodniczych mieliśmy tylko ochronę środowiska - dyscyplinę, w której jeszcze wtedy nie przyznawano uprawnień do doktoryzowania i żadnych planów rozwoju w tym kierunku.

Jednak determinacja do utrzymania statusu uniwersytetu bezprzymiotnikowego spowodowała, że w 2007 r. powstał nasz najmłodszy wydział - Wydział Nauk Biologicznych, rozpoczęto kształcenie na kierunku *biologia* i nastąpił szybki rozwój badań i kształcenia w tej dyscyplinie.

Termin jaki ustawodawca przewidział do uzyskania brakujących uprawnień (2012 r.) był jednak nierealny, dlatego uczelnie, którym groziła „degradacja” do bycia uniwersytetem przymiotnikowym stworzyły lobby, w skład którego weszli ich rektorzy i lokalni parlamentarzyści. Ich praca w Parlamencie dała wymierny efekt - we wrześniu 2011 r. ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym* została znowelizowana, i nie zmniejszając liczby uprawnień, bo w dalszym ciągu musiało ich być minimum 10, ale zmniejszając liczbę dyscyplin do trzech (minimum po dwa uprawnienia w każdej z nich) i przedłużając czas na ich uzyskanie do 2016 r., dała szansę naszej uczelni na realizację planów. Sytuacja Uniwersytetu Zielonogórskiego stała się dużo lepsza - nauki prawne i ekonomiczne weszły do grupy dyscyplin z naukami humanistycznymi, a w tych uprawnień mamy wystarczającą liczbę, jednak w dalszym ciągu brakowało nam uprawnień z nauk biologicznych. Ale inwestycja w rozwój kadry, badań naukowych i kształcenia na WNB dały wymierne efekty - w 2011 r. Wydział otrzymał prawo do doktoryzowania z *biologii*, no i ostatnie, upragnione prawo do nadawania stopnia naukowego doktora z *ochrony środowiska* uzyskane na długo przed ustawowym terminem.

WNB natychmiast wykorzystał możliwości jakie dało mu prawo do doktoryzowania w dwóch dyscyplinach i już uruchomił studia doktoranckie na kierunkach: *biologia* i *ochrona środowiska*.

Takie tempo rozwoju z pewnością pozwoli zrealizować władzom Wydziału plany zapisane w jego strategii: *Osiągnięcie pełnych uprawnień akademickich przez Wydział poprzez uzyskanie uprawnień do nadawania stopni naukowych doktora w dwóch dyscyplinach nauk biologicznych* (co już się zrealizowało - dop. red.) *oraz do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk biologicznych*.

Czego Wydziałowi życzymy!